

Rozhodnutí Nejvyššího soudu SSR ze dne 14.03.1985, sp. zn. 5 Tz 24/85, ECLI:CZ:NS:1985:5.TZ.24.1985.1

Číslo: 18/1986

Právní věta: K otázce vlastnictva náhrobných kameňov odcudzených z cintorína.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 14.03.1985

Spisová značka: 5 Tz 24/85

Číslo rozhodnutí: 18

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Krádež, Rozkrádání majetku v socialistickém řízení

Předpisy: 140/1961 Sb. § 8 odst. 1

§ 132 40/1964 Sb. § 453 odst. 2 47/1966 Sb. § 21 odst. 1

§ 21 odst. 2

§ 24

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 18/1986 sb. rozh.

K otázce vlastnictva náhrobných kameňov odcudzených z cintorína.

(Rozhodnutie Najvyššieho súdu SSR zo 14. 3. 1985 sp. zn. [5 Tz 24/85](#).)

Na základe sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR, Najvyšší súd SSR zrušil uznesenie vyšetrovateľa Okresnej prokuratúry v Lučenci z 28. septembra 1984 s. zn. Vp. 63/84 a vyšetrovateľovi Okresnej prokuratúry v Lučenci prikázal, aby vec znovu prejednal a rozhodol.

Z odôvodnenia:

Vyšetrovateľ Okresnej prokuratúry v Lučenci uvedeným uznesením postúpil trestnú vec obvinených J. S. a L. K. ako priestupok proti socialistickému spoluzitiu podľa § 19 zákona č. 60/1961 Zb. na prejednanie a rozhodnutie Komisii pre ochranu verejného poriadku pri Mestskom národnom výbore Lučenci.

Obvinení boli stíhaní pre trestný čin krádeže podľa § 247 odst. 1, 2 písm. d) Tr. zák. na tom skutkovom základe, že v čase od 1. júla 1982 do 30. septembra 1982 odcudzili z cintorína v Lučenci

tri náhrobné kamene v cene vo výše spolu 31 524,60 ,- Kčs.

Uznesenie vyšetrovateľa okresnej prokuratúry nadobudlo právoplatnosť 8. októbra 1984.

Proti tomu uzneseniu podal generálny prokurátor SSR v šesťmesačnej lehote určenej § 272 Tr. por. sťažnosť pre porušenie zákona. Sťažnosť odôvodnil tým, že vyšetrovateľ nezistoval pozostalých, teda osoby, ktoré by v rámci trestného konania vystupovali ako poškodené osoby. Okolnosť, kto bol konaním obvinených poškodený, resp. či nešlo o vec, ktorú vlastník opustil, je aj so zreteľom na ustanovenie § 453 odst. 2 Občianskeho zákonníka rozhodujúca pre právne posúdenie konania obvinených.

Najvyšší súd SSR preskúmal z podnetu tejto sťažnosti pre porušenie zákona v zmysle § 267 odst. 1 Tr. por. výrok napadnutého uznesenia vyšetrovateľa okresnej prokuratúry, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo a zistil, že zákon bol porušený.

Z výpovedí oboch obvinených vyplýva, že obvinený J. S. ako vedúci pohrebiska (cintorína) v Lučenci náhrobnými kameňmi uvedenými v trestnom skutku zaplatil naturálnou formou svoju dlžobu 3000,- Kčs u L. K., ktorý ako kameňsochár túto formu vrátenia dlhu akceptoval. Preto, keď mu obvinený S. povedal, že potrebuje miesto na nové hroby a pomníky treba asanovať, rozobral tri pyramídy z čiernej švédskej žuly a odviezol si ich domov., kde ich rozrezal na ďalšie použitie. Okrem odpustenia dlžoby 3000,- Kčs dal S. za prvú pyramídu 500,- Kčs. Obvinený zároveň priznal, že odstránenie náhrobných kameňov nikomu nehlásil.

Svedok J. M., riaditeľ technických služieb mesta Lučenec, vo svojej výpovedi 20. septembra 1984 uviedol že „... za starého vedenia závodu nebol urobený súpis mramorov a švédskych žúl, ktoré sa nachádzajú v cintoríne v Lučenci, takže za ne nesú zodpovednosť pozostalí, nakoľko tieto veci sa nachádzajú v súkromnom vlastníctve... koncom októbra 1983 dali výzvu občanom, aby sa prihlásili za účelom obnovenia hrobov a táto lehota uplynie v októbri 1984“.

Toto stanovisko svedka nie je v celom rozsahu v súlade s právnou úpravou pohrebníctva. Podľa § 21 odst. 1, 2 vyhlášky ministerstva zdravotníctva č. 47/1966 Zb. /1/ o pohrebníctve správa pohrebiska je povinná prepožičať miesto pre hrob na tleciu dobu, t. j. najmenej 10 rokov (§ 22 cit. vyhl.) od prvého uloženia. Ak to pomery na pohrebisku umožňujú, je správa pohrebiska povinná prepožičať miesto ešte na ďalšiu dobu; v opačnom prípade musí o tom včas upovedomiť toho, komu bolo miesto prepožičané.

Po uplynutí doby, na ktorú bolo miesto prepožičané, naloží sa s ostatkami, s popolnicami a s náhrobkami obdobne ako pri zrušení pohrebiska (§ 24).

V zmysle § 24 odst. 4 cit. vyhl. tí, ktorým bolo prepožičané miesto pre hrob alebo pre popolnicu, do 6 týždňov po upozornení sú povinní odpratať náhrobky zo zrušeného pohrebiska. Ak to neurobia, odprace a uskladní náhrobky správa pohrebiska na náklad ich vlastníkov.

Z uvedených ustanovení vyhlášky o pohrebníctve teda jednoznačne vyplývajú pre obvineného S., pokiaľ ide o prípadnú manipuláciu s náhrobnými kameňmi. V tomto smere je potrebné skúmať, či MsNV v Lučenci na základe § 27 cit. vyhl. nevydal miestny poriadok pre pohrebisko a neuložil v ňom obvinenému ešte ďalšie úlohy a povinnosti.

Bude preto potrebné zisťovať, či v konkrétnych prípadoch existujú pozostalí, či boli po uplynutí vyššie uvedených lehôt upovedomení o svojich právach a následkoch v prípade nečinnosti. Pokiaľ sa po šetrení v naznačovanom smere zistí, že pozostalí už nie sú alebo, že ide o veci, ktoré ich vlastníci opustili, bude potrebné z hľadiska posúdenia viny obvinených vychádzať z ustanovení Občianskeho zákonníka.

Podľa § 453 odst. 2 Obč. zák. opustené veci pripadajú do vlastníctva štátu. Kto si ich prisvojí alebo kto ich používa, je povinný ich štátu vydať, prípadne vydať aj neoprávnený majetkový prospech takto získaný.

Z obsahu tohto ustanovenia vyplýva, že niet veci bez vlastníka. Aj veci opustené pripadajú do vlastníctva štátu. V dôsledku toho náhrobné kamene a mramory, ktoré si obvinení prisvojili, ak sa nezistí ich vlastník, patrili do majetku v socialistickom vlastníctve.

Z týchto dôvodov bude potrebné znovu vypočuť oboch obvinených. Pokiaľ ide o obvineného J. S., treba zadovážiť záznamy o zoznámení s poriadkom pre pohrebisko MsNV v Lučenci (ak bol vydaný) a jeho výsluchom zisťovať subjektívne okolnosti aj z hľadiska znenia citovaných ustanovení vyhlášky o pohrebníctve. So zreteľom na to, že obvinený J. S. nerešpektoval uvedené zákonné normy a privlastnil si náhrobné kamene, o ktoré mal povinnosť sa starať, naplnil po objektívnej stránke všetky znaky trestného činu rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 132 Tr. zák., ak došetrenie potvrdí, že šlo o veci opustené.

Odlíšná situácia je u obvineného L. K. Tento obvinený nebol profesionálne spätý s predmetmi trestného skutku a aj zo subjektívneho hľadiska považoval na základe informácií S. náhrobné kamene za majetok v osobnom vlastníctve. V tomto smere ale dosiaľ vypočutý nebol, preto treba tento nedostatok napraviť. Skutkový omyl vylučuje úmysel páchatela, a preto môže ísť len o pokus trestného činu na škodu toho majetku, voči ktorému úmysel páchatela smeroval (§ 8 odst. 1, § 247 odst. 1 Tr. zák.), a nemôže ísť o dokonalý trestný čin na škodu majetku, ktorý bol konaním páchatela skutočne zasiahnutý. Ak je ale páchatelovi ľahostajné, aký majetok zasiahne a je uzrozumený s oboma možnosťami, treba pri právnom posúdení veci vychádzať zo skutkovej povahy majetku.

1) Redakčná poznámka: Od 1. júla 1985 je na území SSR účinná vyhláška č. 46/1985 Zb. o postupe pri úmrtí a o pohrebníctve.